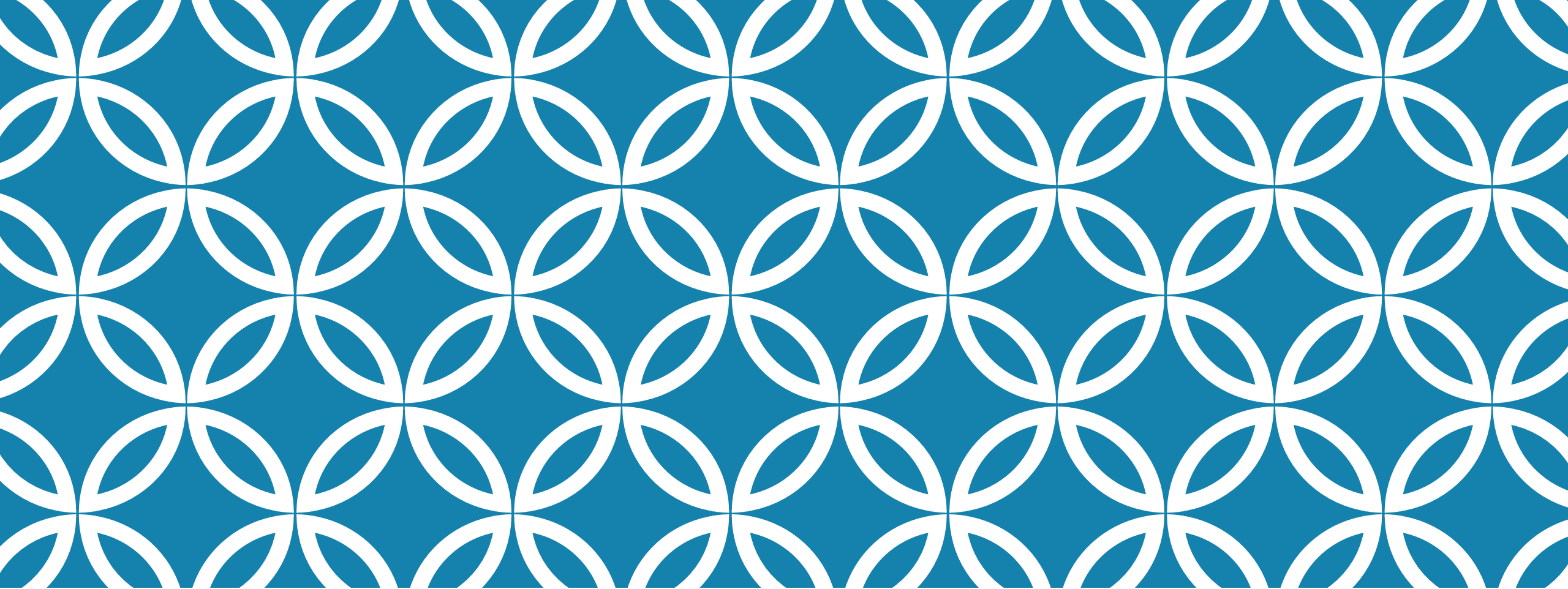

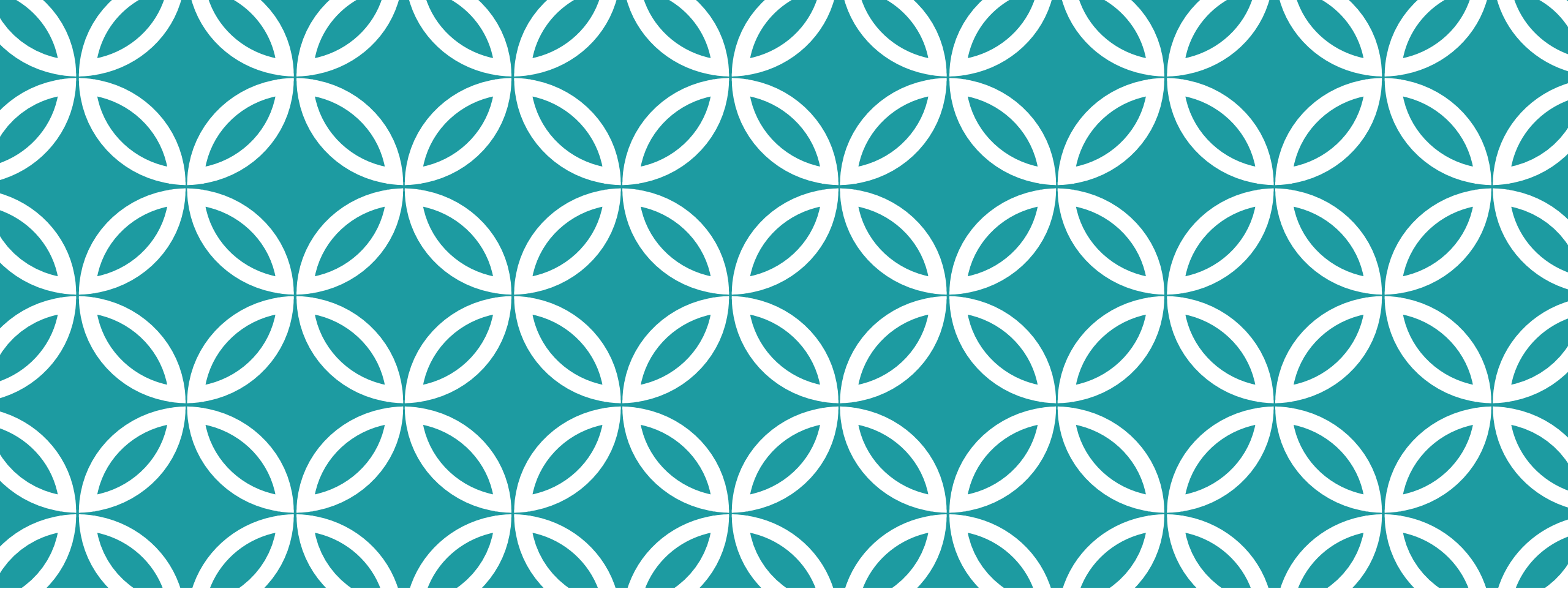

FINANČNÍ GRAMOTNOST A OCHRANA SPOTŘEBITELE 2

Petr Čechák
KMDM, PedF UK

DNEŠNÍ PROGRAM

- 1) Cena a cenotvorba
- 2) Inflace
- 3) Hospodaření domácnosti – několik poznámek

CENA A CENOTVORBA

CENA

- ❖ peněžní vyjádření hodnoty statků a služeb
- ❖ je rozdílná od subjektivní hodnoty statků a služeb
- ❖ stanovení ceny (cenotvorba) může být poměrně složitý úkol, kterému se věnují odborníci na tuto oblast marketingu

CENOTVORBA

Úkol 1	<i>kebab Kč</i>	Úkol 2	<i>jízdné v pátek</i>	<i>jízdné později</i>	<i>rozdíl Kč</i>	Úkol 3	<i>víno Kč</i>
Kebab 1	141 Kč	ČD	445 Kč	270 Kč	175 Kč	Slavia	590 Kč
Kebab 2	150 Kč	RJ	459 Kč	239 Kč	220 Kč	E-shop	295 Kč
Kebab 3	157 Kč	LE	672 Kč	241 Kč	431 Kč	Rozdíl v Kč	295 Kč
Průměr v Kč	149 Kč	Průměr v Kč	525 Kč	250 Kč	275 Kč	Přirážka v %	100 %
Průměrná odchylka %	3,7 %	Průměrný rozdíl v %	-	-	- 48 %		

Čím jsou shody a rozdíly dány?

CENOTVORBA – NĚKTERÉ STRATEGIE

1. **Součet nákladů** (úkol 3 – cena vína v kavárně)

- ❖ základní strategie – cena má pokrýt náklady na výrobu statku či poskytnutí služby
- ❖ ne vždy je však snadné všechny náklady určit – jsou fixní a variabilní a ne vždy jsou k dispozici všechna data (potřeba odhadů) – je nutné odhadovat jejich vývoj

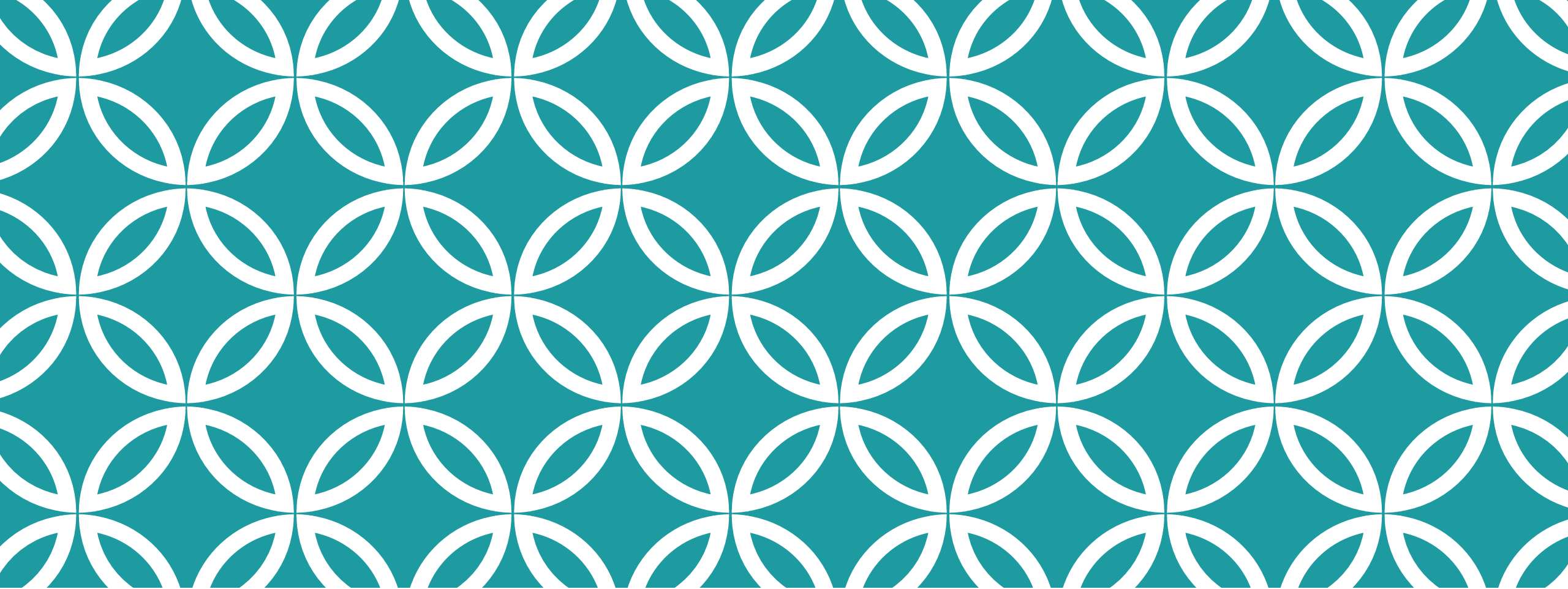
2. **Poptávka** (úkol 2 – vlaky v pátek)

- ❖ cena je určena na základě poptávky – tedy na základě toho, jak moc je statek či služba poptávána
- ❖ vyžaduje marketingový výzkum kvůli určení poptávkové křivky

3. **Konkurence** (úkol 1 – kebab)

- ❖ cena je stanovena na základě konkurenčního prostředí na daném trhu, je v zásadě stanovena trhem
- ❖ vymanit se z pravidel trhu dá jen zásadním odlišením se od konkurence, jinak je třeba se přizpůsobit

Všechny tyto strategie se v praxi často doplňují.

INFLACE

RŮZNÉ DEFINICE INFLACE

- ❖ nárůst cenových hladin v čase
 - ❖ znehodnocení peněz v čase
 - ❖ makroekonomický agregát vyjadřující výše uvedené
 - ❖ funkce objemu peněz v ekonomice
-
- ❖ **Pozor, tyto definice nemusejí být z pohledu didaktického neutrální!**
 - ❖ např. dezinterpretace na individuální úrovni
 - ❖ např. přehnaný důraz na ceny vedoucí k přehlížení inflace tam, kde ceny nejsou (např. spořicí účty)

SOUVISEJÍCÍ POJMY

- ❖ **nominální hodnota** (nezahrnuje inflaci) x **reálná hodnota** (zahrnuje inflaci)
- ❖ **deflace** – opak inflace, pokles cenových hladin v čase (pro ekonomiku nežádoucí)
- ❖ **dezinflace** – zpomalení růstu míry inflace (např. v jednom roce míra inflace 5 %, v dalším roce jen 3 %)
- ❖ **stagflace** – kombinace inflace a stagnujícího hospodářství (nežádoucí)

MÍRA INFLACE

❖ způsob měření a vyjadřování inflace

❖ je třeba znát cenu spotřebitelského koše v roce n , poté cenu spotřebitelského koše v roce $n+1$ (tzv. indexy spotřebitelských cen)

❖ vzorec:

$$\pi = \frac{\text{cenová hladina } (n+1) - \text{cenová hladina } (n)}{\text{cenová hladina } (n)}$$

RŮZNÉ DRUHY INFLACE

❖ **Inflace podle velikosti** (a dopadů na ekonomiku):

- ❖ mírná – jednotky procent ročně (běžný jev)
- ❖ pádivá - desítky až stovky procent ročně (závažné ekonomické problémy)
- ❖ hyperinflace – tisíce procent ročně (rozpad hospodářství)

❖ **Inflace podle původu:**

- ❖ nabídková – založená zvýšením cen vstupů (růst nákladů firem)
 - ❖ poptávková – ovlivněná zejména chováním ekonomických subjektů (domácnosti, stát...)
-
- ❖ skrytá inflace – ceny jsou stejné, ale klesá kvalita statků a služeb

ROLE ČNB V ŘÍZENÍ INFLACE

- ❖ ČNB je nezávislou ústavní institucí, v jejímž čele stojí bankovní rada, jíž předsedá guvernér (všichni jmenování prezidentem republiky) – celkem 7 osob (1 guvernér, 2 viceguvernéři, 4 členové)
- ❖ zákon č. 6/1993 Sb., o České národní bance, ve znění pozdějších předpisů
 - ❖ § 2 odst. 1: „*Hlavním cílem činnosti České národní banky je péče o cenovou stabilitu.*“
- ❖ Základní nástroje ČNB k řízení inflace:
 - ❖ sazby (2T repo sazba, diskontní sazba, lombardní sazba),
 - ❖ povinné rezervy bank,
 - ❖ ...

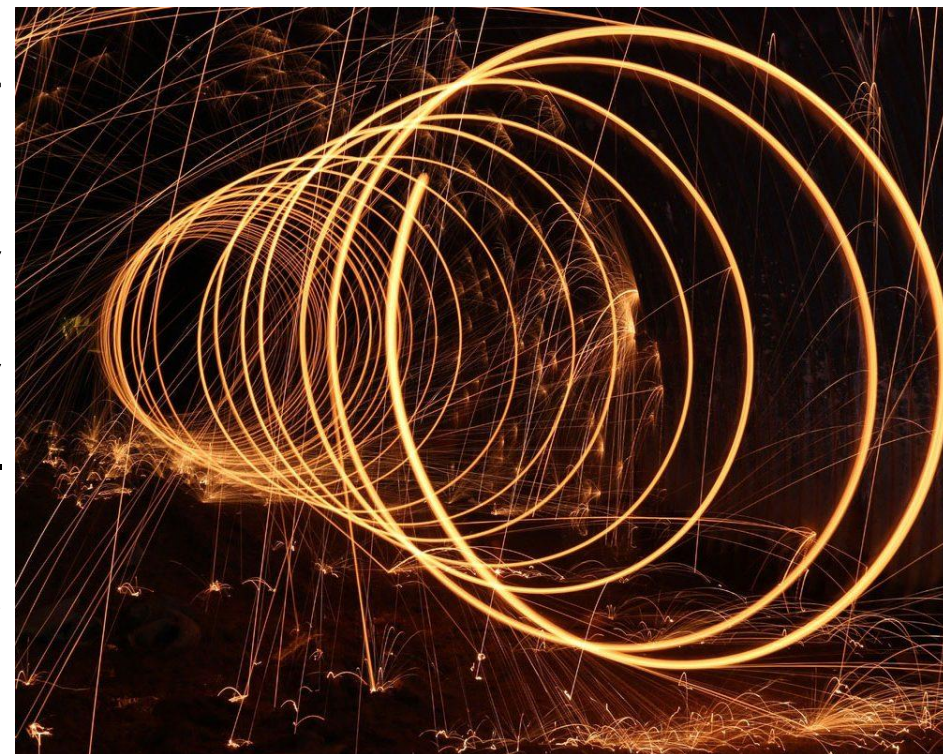
Jejich zvýšení má protiinflační efekt, snížení naopak
- ❖ ČNB disponuje sice nástroji k řízení inflace a ve svém úkolu pečovat o stabilitu cen je zcela nezávislá na jiných ústavních institucích, není však jediná, kdo může výši inflace ovlivnit (např. proinflační opatření vlády)

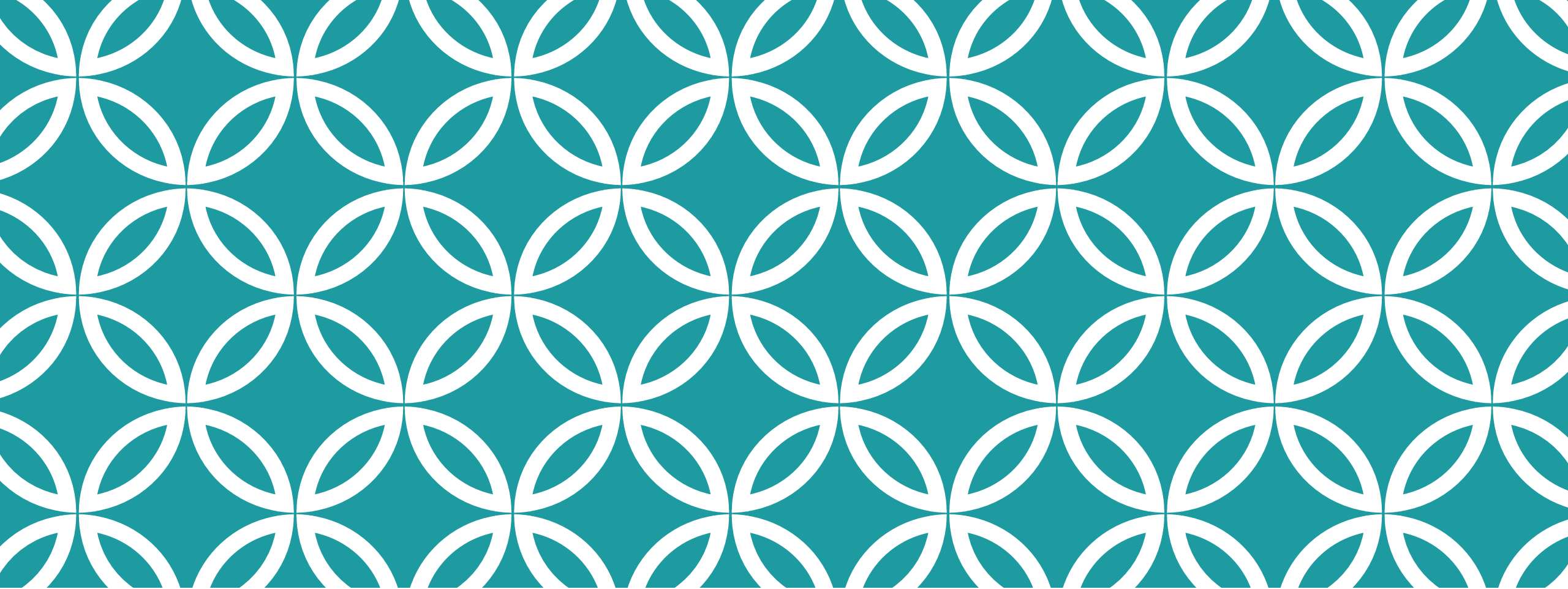
VZTAH MEZI INFLACÍ A MĚNOVÝM KURZEM

- ❖ V otevřené ekonomice se část statků a služeb dováží a část vyváží.
- ❖ Dovážené statky a služby mají často cenu určenou v cizí měně (u nás nejčastěji v eurech), která se pak převádí na české koruny.
- ❖ Pokud tedy dochází k posilování kurzu koruny, dovážené statky a služby budou stát méně – možný další nástroj v rukou inflace k ovlivňování inflace (prostřednictvím intervencí).
- ❖ Pozor – posílení kurzu koruny také znamená, že se námi vyvážené statky a služby budou prodávat v zahraničí za vyšší ceny (riziko ztráty konkurenceschopnosti, etická otázka „vyvážení inflace“).

INFLAČNÍ SPIRÁLA

- ❖ Myslíte si, že je řešením vysoké inflace, která znehodnocuje peníze, a tedy může zapříčiňovat nárůst chudoby, zvyšování mezd?
- ❖ Pokud požaduje větší množství zaměstnanců vyšší mzdu, zaměstnavatel je nucen reagovat jejím zvýšením (aby mu lidé neodešli), což je však doprovázeno růstem cen, protože to znamená vyšší náklady na výrobu, a tedy je nutné zvýšit cenu (viz určení ceny jako součet nákladů – zde vycházíme ze superhrubé mzdy).
- ❖ Nakonec tedy dojde k situaci, kdy je navýšení mzdy zcela vyrušeno nárůstem inflace a vše se opakuje, dokud nedojde k pádu celého systému (v tu chvíli jistě prudce zchudnou všichni).

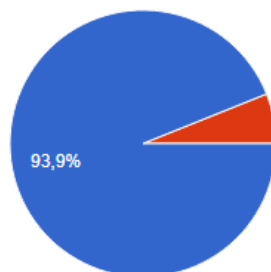

NĚKOLIK POZNÁMEK K HOSPODAŘENÍ DOMÁCNOSTI

JAK SI STOJÍ NAŠE SKUPINA? (ÚKOL)

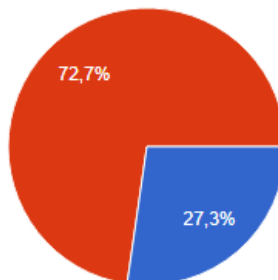
Je váš rozpočet přebytkový?

● Ano
● Ne

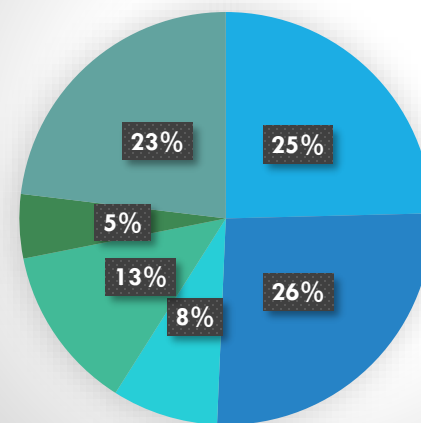
... a do svého rozpočtu nějakou formu pojištění?

33 odpovědí

● Ano
● Ne

Náš průměrný rozpočet - rozložení
nákladů v %

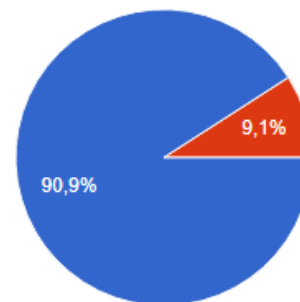

■ bydlení
■ strava
■ doprava
■ koníčky
■ jiné
■ přebytek

Zahrnuli jste do svého rozpočtu

33 odpovědí

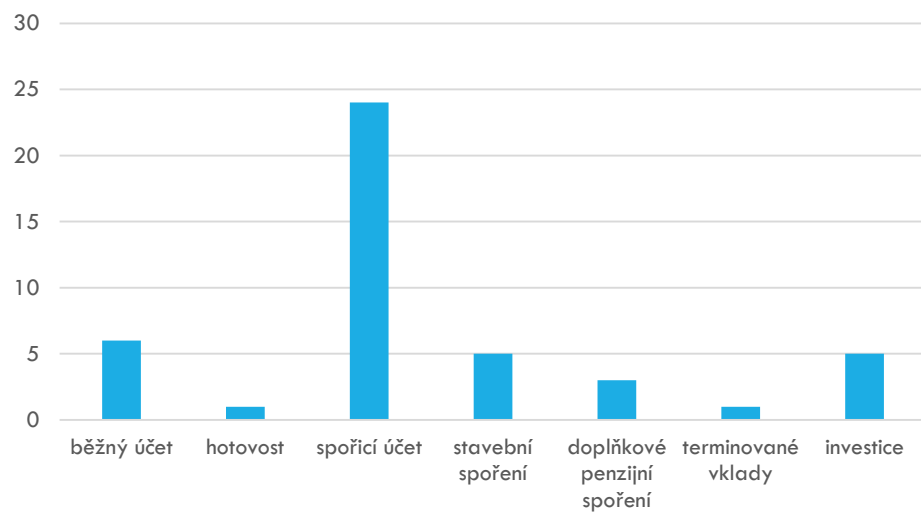
... formu spoření?

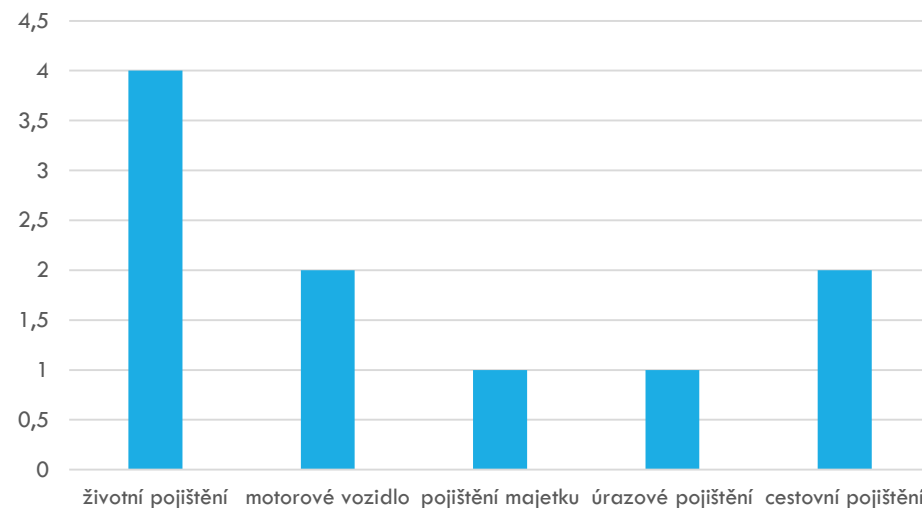
● Ano
● Ne

JAK SI STOJÍ NAŠE SKUPINA? (ÚKOL)

Spořicí produkty v naší skupině

Pojistné produkty v naší skupině

ROZPOČET DOMÁCNOSTI

- ❖ Skládá se z příjmů (vycházíme z **čistých příjmů**) a nákladů
- ❖ Často se cituje pravidlo **7 : 2 : 1** (7 – běžné každodenní výdaje, 2 – „železná rezerva“, 1 – koníčky a zábava, něco pro radost)
- ❖ **Rozpočet může být:**
 - ❖ přebytkový (příjmy > výdaje)
 - ❖ vyrovnaný (příjmy = výdaje)
 - ❖ schodkový (příjmy < výdaje)
- ❖ **Dělení výdajů:**
 - ❖ mandatorní – vyplývají ze zákona, smluv, společenských norem, těžko se na nich šetří
 - ❖ nutné – jsou důležité, ale nenesou s sebou riziko sankce
 - ❖ zbytné – lze je vynechat, hlavní prostor pro šetření
- ❖ Teorie související s rozpočtem (dělení výdajů, rozpočtu...) má své **limity**.
- ❖ Při řešení schodkového rozpočtu je vhodné se dívat nejen na výdaje, ale i na **příjmy**!

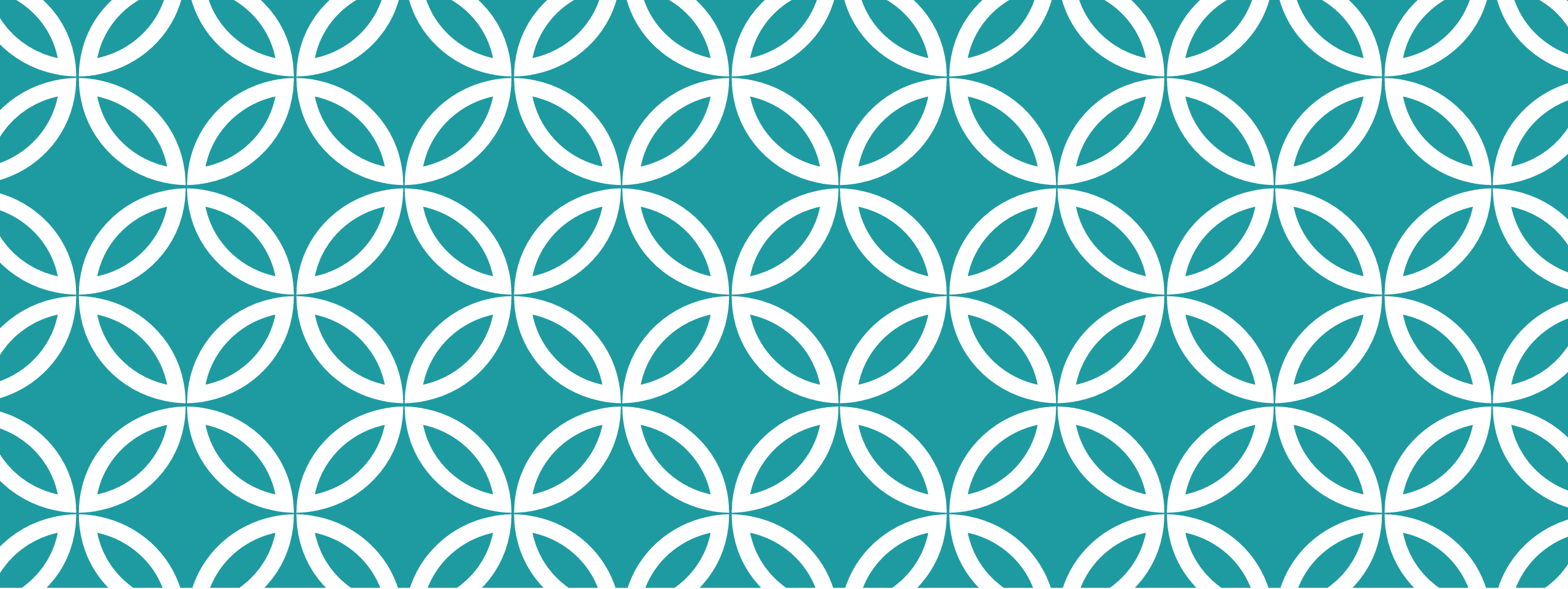
NĚKTERÉ „PROBLEMATICKÉ“ VÝDAJE - POJIŠTĚNÍ

❖ POJIŠTĚNÍ

- ❖ Kde je zařazeno ve standardu finanční gramotnosti?
- ❖ Mezi jaké výdaje obvykle pojištění řadíme?

❖ Druhy pojištění:

- ❖ pojištění majetku (havarijní, živelní, proti odcizení...)
- ❖ pojištění osob (úrazové, životní, cestovní...)
- ❖ pojištění zájmu (pojištění odpovědnosti za škodu, pojištění odpovědnosti z provozu motorového vozidla)

DĚKUJI VÁM ZA POZORNOST!

Dotazy?